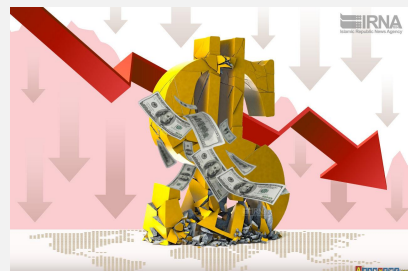

گام‌های دلارزدایی تندتر می‌شود

از آغاز سال ۲۰۲۳ میلادی، رویدادهای زیادی به منظور کاهش سلطه دلار بر اقتصاد جهان روی داده که باعث شده «دلارزدایی» در کانون توجه قرار گیرد.

به گزارش آران، نوز به نقل از وبگاه جابنا دبل، در گزارش، درباره «روند دلارزدایی» آورده است: از آغاز سال ۲۰۲۳ میلادی، رویدادهای زیادی در ارتباط با «دلارزدایی» رخ داده است: روسیه و ایران به طور مشترک اعلام کردند که از ارزهای دیجیتال برای تجارت بین‌المللی استفاده می‌کنند. عربستان سعودی برای فروش نفت خود با ارزهایی غیر از دلار آمریکا موافقت کرد. آرژانتین و برزیل قصد داشتند ارزهای مشترک تولید کنند. برزیل و چین توافق کردند که استفاده از دلار آمریکا به عنوان ارز میانی را متوقف کنند. به تدریج که استفاده از یوان چین در جهان افزایش می‌یابد، اصطلاح «دلارزدایی» بیشتر در کانون توجه قرار گیرد.

دو دلیل مهم برای سرعت گرفتن دلارزدایی در کوتاه مدت اولین دلیل، جنگ روسیه و اوکراین است. اعمال مجموعه‌ای از تحریم‌های مالی از سوی آمریکا علیه روسیه، از فوریه (بهن، اسفند) ۲۰۲۲ میلادی و انتقاد چندین سازمان از جمله صندوق بین‌المللی پول و افراد مشهور از این اقدام، اعتماد به دلار و ارز رایج را در بخش‌های بزرگی از اروپا متزلزل کرده است.

دومین دلیل، کسری بودجه و بدهی آمریکا است. نسبت کسری مالی آمریکا به تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۰ میلادی در زمان همه‌گیری کرونا، ۱۵ درصد بود. بدهی ملی آمریکا که در سال ۲۰۰۸ میلادی ۱۰ تریلیون دلار بود، به ۳۱.۴ تریلیون دلار افزایش یافته است و احتمالاً باز هم افزایش خواهد یافت؛ این موضوع به طور جدی بر اعتماد مردم به ثبات دلار در بلندمدت تأثیر می‌گذارد. فرآیند دلارزدایی نیز تا حدودی فرآیند تعدیل سبد سهام توسط سرمایه‌گذاران جهانی است. اگر اعتماد مردم به دلار تضعیف شود، طبیعی است که سهم دلار در دارایی‌های مالی مختلف کاهش خواهند یافت.

دو عامل مؤثر بر دلارزدایی در بلندمدت عامل اول، سهم تولید ناخالص داخلی و تجارت خارجی آمریکا در کل جهان کاهش یافته است. در پایان جنگ جهانی دوم، تولید ناخالص داخلی آمریکا، ۵۶ درصد از تولید ناخالص داخلی کل جهان را تشکیل می‌داد. با این حال، در سال ۲۰۲۰ میلادی، این میزان به ۲۴ درصد کاهش یافت که به معنای کاهش بیش از نیمی از سهم اصلی آن بود. سهم این کشور از تجارت خارجی در کل جهان نیز در مقایسه با مدت مشابه، از ۳۲ درصد به کمتر از ۱۰ درصد کاهش یافت.

عامل دوم، افزایش سایر ارزها است. در نخستین روزهای پس از جنگ جهانی دوم، دلار آمریکا و پوند استرلینگ انگلیس تنها ارزهای جهانی بودند؛ اما در حال حاضر، ارزهای بیشتری برای نقش آفرینی در صحنه جهانی رقابت می‌کنند که یورو و سایر ارزهای ذخیره‌غیرسنجی که جایگاه خود را دارند از جمله آن‌ها هستند و این موضوع، موقعیت دلار را تا حدی تضعیف می‌کند. فرآیند طولانی مدت دلارزدایی

دلارزدایی به سه دلیل عمده، فرآیند طولانی مدت خواهد بود. دلیل اول این است که بیش از اینکه درخصوص دلارزدایی اقدامات عملی صورت بگیرد، سخن گفته شده است. بیشتر اظهاراتی که در این زمینه صورت گرفته است فقط بیانگر تمایل به جست‌وجوی سایر ارزها برای تسویه بدهی‌ها در تجارت بین‌المللی بوده است و تأثیری در روند دلارزدایی ندارند.

در واقع، در بیشتر موارد، تسویه بدهی‌ها در تجارت هنوز به دلار آمریکا انجام می‌شود. با این حال، افزایش استفاده از ارزهای دیگر برای تسویه بدهی‌ها و افزودن به ذخایر ممکن است به کشورها کمک کند تا خطرات ناشی از وابستگی بیش از حد به دلار آمریکا را از خود دور کنند.

دلیل دوم این است که از سال ۱۹۱۴ میلادی که سلطه دلار بر اقتصاد جهان آغاز شد، نقش ارز در نظام پولی جهان بی‌ثبات بوده است. در سال ۱۹۱۴ میلادی، سهم دلار از ذخایر ارزی جهان صفر بود؛ اما یک دهه بعد، به ۷۰ درصد افزایش یافت و برای اولین بار از پوند استرلینگ انگلیس پیشی گرفت.

در سال ۱۹۴۴ میلادی، این سهم به ۱۸ درصد کاهش یافت؛ اما در سال ۱۹۷۱ میلادی به ۸۴ درصد افزایش یافت. در سال ۱۹۹۰ میلادی سهم دلار از ذخایر ارزی جهان دوباره به ۴۸ درصد کاهش یافت؛ اما در سال ۲۰۰۰ میلادی به حدود ۷۰ درصد رسید. بر اساس ارقام ثبت شده در اوایل سال جاری میلادی، اکنون این سهم به ۵۸.۴ درصد رسیده است.

دلیل سوم این است که اگرچه جایگاه دلار به عنوان یک ارز ذخیره در چند سال گذشته تنزل یافته است؛ اما همچنان بسیار جلوتر از سایر ارزها است. بر اساس آخرین داده ها، دلار آمریکا در حال حاضر ۸۸ درصد از مبادلات ارزی جهان را تشکیل می دهد. در دو سال گذشته، این میزان روند صعودی را طی کرده و حجم دلارهای فراساحلی از ۷.۸ تریلیون دلار به ۸.۳ تریلیون دلار افزایش یافته است؛ این موضوع باعث می شود دلار برای مدتی طولانی به عنوان مهم ترین ارز بین المللی باقی بماند.